

PAC

Coevorden voor elkaar

Duurzaam, progressief, inclusief: doe je mee?

Verkiezingsprogramma PAC 2026-2030

Voorwoord

Beste inwoners van onze mooie gemeente Coevorden,

Al meer dan veertig jaar werkt PAC elke dag aan een duurzame, inclusieve en rechtvaardige samenleving. Dat doen we niet alleen in de raadzaal maar vooral samen met u – in onze dorpen en wijken. Coevorden is een gemeente waar we naar elkaar omkijken. Waar we verschillen respecteren en waar we geloven dat iedereen mee moet kunnen doen. PAC wil zich daar voor blijven inzetten.

De afgelopen jaren hebben we veel bereikt. Maar we zijn nog lang niet klaar. We staan voor grote uitdagingen: betaalbaar en toekomst bestendig wonen, bestaanszekerheid, een veranderend klimaat. Leefbaarheid in een tijd van groeiende tegenstellingen. En het waarborgen van veiligheid in een wereld die steeds meer spanningen kent.

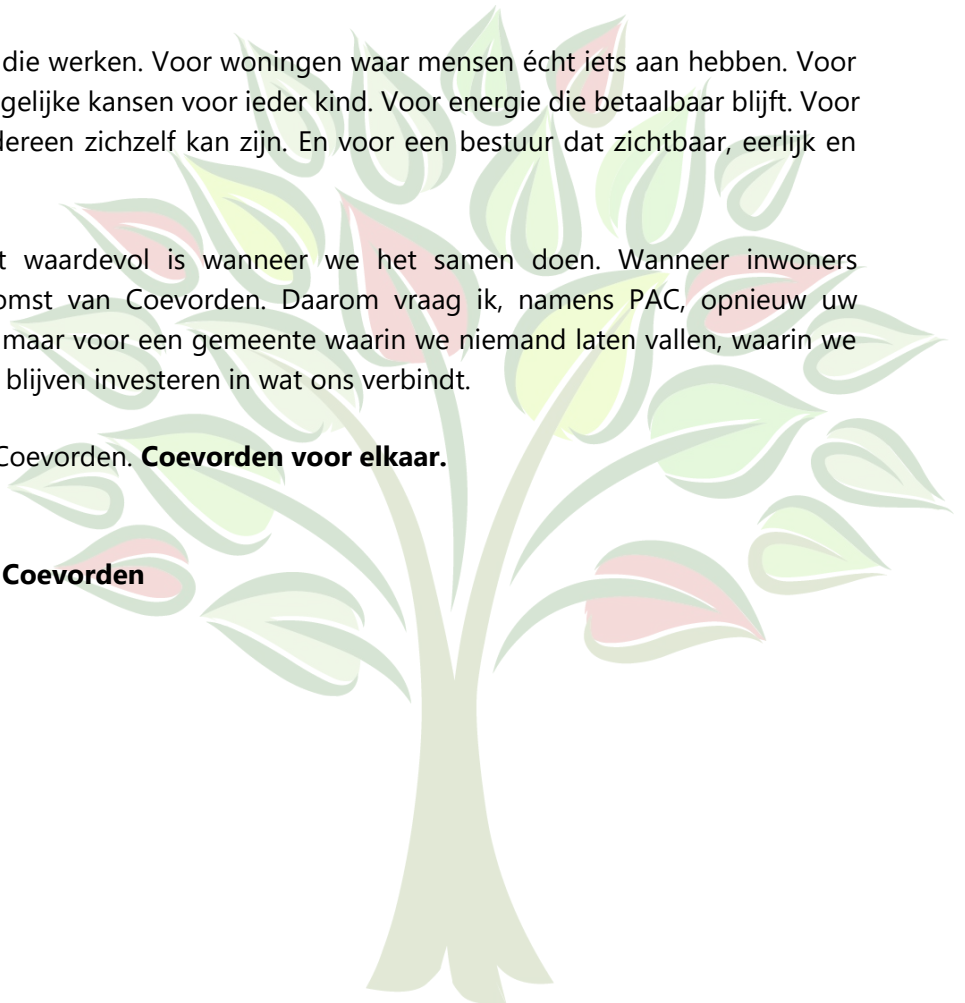
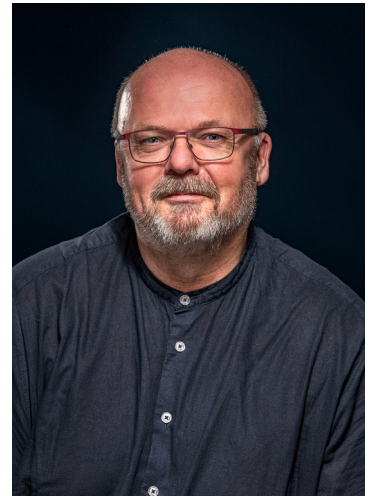
Maar we zien ook kansen. Want Coevorden heeft iets bijzonders: samen-kracht. Overal ontmoet ik inwoners die meedenken, aanpakken, zorgen voor elkaar en trots zijn op hun dorp of wijk. Dáár bouwen we op!

PAC kiest voor lokale oplossingen die werken. Voor woningen waar mensen écht iets aan hebben. Voor groene en gezonde buurten. Voor gelijke kansen voor ieder kind. Voor energie die betaalbaar blijft. Voor veilige dorpen en wijken, waar iedereen zichzelf kan zijn. En voor een bestuur dat zichtbaar, eerlijk en dichtbij is.

Ik geloof dat politiek het meest waardevol is wanneer we het samen doen. Wanneer inwoners mede-eigenaar zijn van de toekomst van Coevorden. Daarom vraag ik, namens PAC, opnieuw uw vertrouwen. Niet voor PAC alleen, maar voor een gemeente waarin we niemand laten vallen, waarin we luisteren naar elkaar, en waarin we blijven investeren in wat ons verbindt.

Laten we samen bouwen aan een Coevorden. **Coevorden voor elkaar.**

Jerry Stoker
Lijsttrekker Progressief Accoord Coevorden

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
COEVORDEN VOOR ELKAAR <i>Duurzaam, progressief, inclusief: doe je mee?</i>	3
1. Wonen: menselijk, duurzaam en natuurlijk.....	4
2. Gelijke kansen, sterke samenleving.....	8
3. Leefbaar land, duurzaam kapitaal.....	10
4. Slimme energie, sterke economie.....	13
5. Meedoen op het speelveld.....	17
6. Samen duurzaam mobiel.....	20
7. Veilig leven, weerbare samenleving.....	22
8. Deel de macht, vergroot de kracht.....	24
Meetbare doelen 2026–2030.....	27
Terugblik raadsperiode 2022–2026.....	28

COEVORDEN VOOR ELKAAR

Duurzaam, progressief, inclusief: doe je mee?

Verkiezingsprogramma PAC 2026–2030

PAC kiest voor een sociale, duurzame en inclusieve gemeente met menselijke maat en mede-eigenaarschap van inwoners. Ons verkiezingsprogramma voor de komende 4 jaar geeft inzicht in onze ambities en waarden.

Wij willen een gemeente waarin iedereen mee kan doen, ongeacht beperking, afkomst, inkomen of achtergrond. PAC houdt koers: menselijke maat, solidariteit, duurzaamheid. Wij geloven in lokale oplossingen en creatieve alternatieven, en dat doen we het liefst samen met onze inwoners. We verbinden dagelijkse oplossingen (energie, wonen, mobiliteit) aan lange-termijn brede welvaart (Nedersaksenlijn, regio, landschap). Dit programma maakt lokaal verschil. Met alle inwoners als mede-eigenaar van onze gezamenlijke toekomst. Als lokale partij willen we samenwerken met álle partijen aan verbinding en vooruitgang van Coevorden. Daarbij nemen we onze verantwoordelijkheid in de raad en als het mag ook in het gemeentebestuur.

Wonen is een recht. Minimaal 30% sociale huur bij nieuwbouw. Doorstroom via knarrenhofjes en uitbreiding van woonwagendplaatsen.

Sociale zekerheid. Aanpak van energiearmoede. Een pilot basisinkomen. Inclusief onderwijs met schoolontbijt en verlengde schooldag in kwetsbare wijken. Van Jeugdzorg naar Jeugdwelzijn waar weer oog is voor het 'gewone'.

Groen gewoon doen. Groene, gezonde buurten en ecologisch beheer zijn standaard. PAC beschermt natuur en biodiversiteit. Heeft oog voor natuur in het buitengebied en verbiedt grootschalige biovergisters. Gebruik van landbouwgif wordt aan banden gelegd en verboden in de buurt van woningen en scholen.

Energietransitie voor iedereen. Eerst zonnepanelen op daken, revolverend fonds voor verduurzaming lage inkomens.

Sport en cultuur als basisvoorzieningen. Inclusie en toegankelijkheid centraal.

Mobiliteit. Voetgangers, fietser en Openbaar Vervoer op 1. Maximumsnelheid wordt 30 km/u in woongebieden en deelmobiliteit in alle kernen.

Veiligheid. Een veiligheidsplan per kern, dorp en wijk omdat samenwerken van levensbelang is. Uitvoering Istanbulverdrag en menswaardige asielopvang.

Democratie versterken. Bijvoorbeeld via burgerbegrotingen. Meepraten en meedoen in de eigen omgeving. Inzicht in waar het geld aan wordt uitgegeven.

1. Wonen: menselijk, duurzaam en natuurlijk

Wonen is een basisrecht! Maar ook in Coevorden staan betaalbaarheid en beschikbaarheid onder druk. Starters en ouderen vinden moeilijk een plek, terwijl speculatie, inkomensverschillen en belangentegenstellingen de kloof vergroten.

PAC zet zich in voor voldoende, betaalbare en goede woningen voor iedereen. Dat noemden we vroeger Volkshuisvesting. PAC zet zich in voor regie op woningbouw, doorstroom van ouderen die dit willen en betaalbare oplossingen in elk dorp en de stad. We willen dat nieuwbouw niet alleen aantrekkelijk is voor kapitaalkrachtige kopers en huurders maar ook kansen biedt voor lokale starters en doorstromers en huurders.

Onze belofte. Wonen is een recht. We denken vooruit. We herstellen publieke regie, zorgen voor doorstroom en bouwen klimaatadaptief, toegankelijk en natuur-inclusief.

Wat we doen (2026–2030):

Volkshuisvesting. In de woonvisie moet volkshuisvesting de leidraad zijn. De verwachte demografische ontwikkeling is dat aan het eind van deze bestuursperiode er vooral één- en tweepersoonshuishoudens zijn. PAC wil bevordering van doorstroming, splitsing van bestaande woningen en bewoonbaar maken van leegstaande kantoorpanden. Daarnaast moet er actief gezocht worden naar nieuwe locaties voor uitbreiding. In de nieuwe wijken moeten kleine huishoudens en betaalbaarheid centraal staan. Inbreiding behoort tot de mogelijkheden, met specifiek aandacht voor kleine huishoudens tot 2 personen.

Doorstroom & woonvormen. PAC wil de doorstroom van ouderen met grote gezinswoningen naar passende woningen bevorderen. Hieraan kan de inzet van wooncoaches een bijdrage leveren. Op die manier kunnen ouderen in hun eigen omgeving blijven wonen. Dit biedt ook kans op betaalbare huisvesting voor jongeren. Op vrijkomende boerenerven komen betaalbare woningen waar inwoners uit onze gemeente voorrang krijgen.

Betaalbaar aanbod & prestatieafspraken. Bij sloop van sociale huur door woningcorporaties eist PAC dat minimaal een gelijk aantal sociale huurwoningen wordt teruggebouwd (tenzij hier aantoonbaar geen behoefte aan is). PAC is tegen de verkoop van sociale huurwoningen en wil bij nieuwbouwprojecten ten minst 30 procent sociale huurwoningen. Circulair bouwen krijgt een plek in de prestatieafspraken.

Vooruitdenken. De gemeente moet een plan opstellen voor initiatiefnemers waar op de kaart van Coevorden inzichtelijk wordt gemaakt op welke locaties de gemeente open staat voor woningbouwprojecten. Woningbouwprojecten voldoen altijd aan de norm van inclusief en toegankelijk bouwen.

Bij **nieuwbouw** moet rekening gehouden worden met de natuurlijke en historische omgeving. Of het nu gaat om de dorpen, de stad of het buitengebied. Voor PAC dient een nieuwbouwproject aan te sluiten bij en een toevoeging te zijn aan de bestaande beeldkwaliteit. In deze wijken is de auto zoveel mogelijk te gast.

Erfpacht kan als instrument ingezet worden om sneller en/of goedkoper te kunnen bouwen.

Starterslening. Deze financiële steun om starters een kans te geven op de woningmarkt kan wat PAC betreft gehandhaafd en wellicht ook uitgebreid worden.

Parkeernormen. De huidige parkeernormen hebben als gevolg dat de woningen duurder worden en teveel schaarse ruimte voor auto's wordt gereserveerd. PAC wil als norm 1 parkeerplek per wooneenheid.

Zelfbewoningsplicht. Huizen met een woonbestemming blijven voor permanente bewoning. PAC wil recreatie-misbruik tegengaan met passende regelgeving. Verhoging van forensenbelasting kan ingezet worden om het hebben van een 'huisje op het platteland' te ontmoedigen.

Woningsplitsing. PAC wil binnenplanse mogelijkheden voor woningsplitsing in de gehele gemeente mogelijk maken.

Flexwonen als tijdelijke oplossing voor het woonvraagstuk mag wat PAC betreft op meer plekken dan nu al het geval is. En daarnaast ook mogelijkheden voor erfwonen onder de voorwaarden van flexwonen onderzoeken. Dit kan ook een bijdrage leveren om het voorzieningenniveau in kleine kernen in stand te houden. Circulair, inclusief en toegankelijk bouwen moet daarbij de norm zijn.

Buitengebied. PAC wil meer nieuwe woningen mogelijk maken door ruimte voor ruimte. PAC wil dat het ook mogelijk is meer kleinschalige woonvormen te realiseren zoals een Knarrenhof.

Duurzaam bouwen. Alle nieuwbouw is aardgasvrij, goed geïsoleerd en klimaat-adaptief. We stimuleren circulaire bouw en natuur inclusieve ontwerpen.

Woonwagenbeleid. PAC wil dat het raadsbeleid van de uitbreiding van het aantal woonwagenstandplaatsen met 15 door het nieuwe college wordt uitgevoerd. Ook moet het huren van een wagen met standplaats mogelijk zijn. PAC wil dat woningcorporaties ook bij huur-woonwagens hun verantwoordelijkheid nemen en wil dit vastleggen in prestatieafspraken. Het aantal standplaatsen moet, gelet op de groeiende wachtlijst, worden uitgebreid. Achterstallig onderhoud van woonwagenstandplaatsen wordt opgepakt, Coevorden wil een goede verhuurder zijn.

Levensloopbestendig wonen. PAC wil dat nieuwe gebouwde woningen geschikt zijn om oud in te kunnen worden. De gemeente zet actief in op de ontwikkeling van Knarrenhofjes, en mantelzorgwoning initiatieven zoals 'Nij Naoberschap' (in Gees) sluiten daar prima op aan. PAC wil dat wooncoaches actief gaan helpen bij de doorstroom vragen van oudere inwoners.

Leefbare dorpen en stad vraagt investeren in groene openbare ruimte, veilige en inclusieve speelplekken en voorzieningen op loop- en fietsafstand. Vergroening van het Kasteelpark is een mooi voorbeeld hoe klimaatadaptatie kan worden aangepakt.

Groene, gezonde buurten. PAC wil dat iedereen kan genieten van een groene leefomgeving. **3** bomen zichtbaar per huis, **30%** kroonbedekking per wijk, en natuur op maximaal **300 m** afstand. We moeten zuinig omgaan met de bestaande natuur en de waardevolle bomen in de stad, de dorpen en het buitengebied. De gemeente stimuleert vergroening door inwoners in dorpen en wijken en door woningcorporaties. Dus ook meer wadi's en groene daken.

De gemeente geeft het goede voorbeeld bij het beheer van de openbare ruimte. Bij de (her)inrichting van de woonomgeving is aandacht voor de noodzaak van schaduw en het vasthouden van water.

Landschapselementen behouden zoals houtwallen en het versterken van groenstructuren vinden wij belangrijk bij nieuwe woningbouw ontwikkeling.

Schoonoord. MFC wordt gerealiseerd met checklist grote projecten en een verkeersveiligheidsplan. De uitvoering van de kanskaart vraagt specifiek aandacht voor die inwoners waarbij het wonen nu onder druk staat.

Geesbrug. Revitalisering openbare ruimte en woningen waarbij het dorp zelf een visie heeft. Als het nodig en wenselijk is dan neemt de gemeente hier in de uitwerking regie.

Lintbebouwing Steenwijksmoer, Dalerpeel-Nieuwe Krim, Dalerveen en Wezup. Wat PAC betreft is lichte inbreiding / uitbreiding mogelijk. Bijvoorbeeld 3 tot 6 woningen in een 'Ontginning boerderijtype'.

Dalen. Indien het onderzoek naar Molenakkers II uitwijst dat hier woningbouw ontwikkeld kan worden, dan heeft dit de voorkeur boven andere gebieden. PAC is tegen bebouwing nabij kwetsbare natuurgebieden ten oosten van het spoor. PAC is er voorstander van dat wooninitiatieven samen met bewoners worden ontwikkeld.

Lootuinen. PAC wil dat Domesta de leeg gekomen plekken (van Ewijcklaan en Elemstraat) waar ze eerder huurwoningen had opnieuw invult met huurwoningen. Dat kan een Knarrenhof zijn zodat bewoners langer in hun eigen wijk kunnen blijven wonen en de doorstroom vergroot wordt. Maar ook goedkope koopwoningen voor een- of tweepersoonshuishoudens.

Binnenvree en Buitenvree. De ruimte die ontstaat door het verplaatsen van De Nieuwe Veste biedt een uitgelezen kans om de ambitie te verwezenlijken te komen tot gemengde woningbouw.

2. Gelijke kansen, sterke samenleving

Armoede en energiearmoede raken steeds meer gezinnen, zeker nu duurdere boodschappen en andere stijgende kosten op het dagelijks leven drukken. PAC pleit voor een eerlijke verdeling van lasten, schuldpreventie en steun voor gezinnen tot 150% van het minimumloon. Geldzorgen en armoede vergroten ook de sociale ongelijkheid. Verschillen en achterstanden in zorg, onderwijs en wonen dragen bij aan gezondheidsklachten, schooluitval en huiselijk geweld. PAC wil binnen het sociaal domein en de jeugdzorg komen tot een breed gedragen visie die bijdraagt aan échte oplossingen, in plaats van kosten leidend te laten zijn. Dat betekent minder van het individuele kind uitgaan maar veel meer kijken naar, én actie zetten op de omgeving waar het kind opgroeit: het gezin, de school, de wijk. In plaats van het kind te labelen of te medicaliseren.

PAC vindt dat de rol van de leerkracht versterkt moet worden in een omgeving waarin alle kinderen samen leren en ontwikkelen, ongeacht achtergrond of ondersteuningsbehoefte. Ouders dienen meer ondersteund te worden in hoe zij opvoeden en bijdragen aan de omgeving waar alle kinderen zich kunnen ontwikkelen. Sportverenigingen, welzijnsorganisaties en culturele instellingen spelen daarbij ook een belangrijke rol.

PAC wil dat de integrale samenwerking tussen gemeente, onderwijs, jeugdhulp en welzijn wordt versterkt. Daarbij dienen ouders en jongeren betrokken te worden bij het vormgeven van beleid. Investeren in het vrij toegankelijk maken van kinderopvang past daarbij, ook als ouders nu niet aan de voorwaarden voldoen. Omdat hiermee ontwikkelingsachterstanden worden voorkomen. Daarbij past beleid en extra middelen richten op wijken/dorpen en scholen waar de kansen het kleinst zijn. We zetten in op duurzame jeugdzorg, inclusief onderwijs en preventie, zodat iedereen gelijke kansen krijgt. Ook betaalbare sport en gezonde mobiliteit blijven speerpunten voor een sterke, vitale samenleving. Investeren in kwetsbare wijken vertaalt zich terug in betere gezondheid, meer welzijn en lagere maatschappelijke kosten zoals de jeugdzorg.

Onze belofte. Bestaanszekerheid is de bodem onder vrijheid. We kiezen voor preventie, normaliseren en de-medicaliseren, nabijheid en inclusief onderwijs.

Wat we doen (2026–2030):

Preventie en ondersteuning dichtbij. PAC wil wijkteams met één aanspreekpunt met buurtwerkers die zichtbaar zijn. Die inwoners kennen, de taal spreken, aanspreken waar nodig, en beschikbaar zijn, ook buiten kantoor tijd. Dit moeten plekken in de buurt worden waar mantelzorgers en ouders met hun (opvoedings)vragen terecht kunnen en waar ervaringsdeskundigheid onderling versterkt wordt, zodat verbinding ontstaat in de eigen omgeving.

Armoede en schulden aanpakken. PAC is voor actieve schuldpreventie, een ruime inzet van de Doe Mee Pas voor sport en cultuur en gratis menstruatieproducten op scholen. Daarnaast moet er een staffel worden ingezet, gericht op het voorkomen van een armoedeval. Inzichtelijk gemaakt moet worden waar inwoners financieel vastlopen als ze meer gaan werken of verdienen. De gemeente moet gerichte beleidskeuzes maken die eerlijker zijn en participatie stimuleren en lonend maken.

Basisinkomen-pilot / verruimde bijstand. We starten lokaal met een pilot voor basisinkomen en/of verruimde bijstand (binnen wettelijke ruimte) en leren van de Nederlandse experimenten met verruimde bijstand, schuldpreventie en basisinkomen.

Onderwijs en ontwikkelrecht voor ieder kind. PAC wil gelijke kansen voor elk kind. Daarom willen we dat scholen toegankelijk zijn voor alle kinderen, ongeacht achtergrond of beperking. Bij de nieuwbouw van scholen of aanpassingen moet hier op worden ingezet. PAC wil investeren in het vrij toegankelijk maken van kinderopvang, ook als ouders nu niet aan de voorwaarden voldoen, want daar kunnen ontwikkelingsachterstanden mee worden voorkomen. Daarbij past het om extra middelen te richten op wijken en scholen waar de kansen het kleinst zijn.

Schoolontbijt. Geen kind mag met honger de schooldag beginnen en daarom pleiten we voor een schoolontbijt in de scholen in de meest kwetsbare wijken en dorpen.

Jeugd in beweging. Een verlengde schooldag biedt tijd voor sport, cultuur en huiswerkbegeleiding, zodat ieder kind zich kan ontwikkelen. Aandacht voor de structurele leefomgeving met aandacht voor vrije tijd, schoolklimaat, het gezin en sociaal contact draagt bij aan mentaal weerbaardere en gezondere kinderen. Dat vertaalt zich uiteindelijk terug in lagere zorgkosten en meer burgerschap.

Sport- en cultuur armoede. PAC wil gratis of lage contributie via een Jeugdfonds Sport Regeling tot 160% van het sociaal minimum.

Poppenhare, Tuindorp en Schoonoord. Deze wijken vragen investeringen om de sociale samenhang te versterken. PAC wil dat de afstand tussen lokaal bestuur en de wijk wordt verkleind en dat hier samen met de bewoners plannen voor worden gemaakt. Om de leefbaarheid voor iedereen te bevorderen is het nodig tot wijkvernieuwing te komen. Met behoud van karakter en duidelijke participatiekaders.

3. Leefbaar land, duurzaam kapitaal

Onze natuur staat onder druk. Het verdwijnen van insecten bedreigt bestuiving, biodiversiteit, onze voedselvoorzieningen en daarmee dus ook óns voortbestaan. PAC kiest voor herstel van natuur, bloemrijke bermen en minder bestrijdingsmiddelen. Goede natuur versterkt klimaatadaptatie en recreatie. PAC kiest voor een inrichting van de openbare ruimte die natuur beschermt. We verzetten ons tegen projecten die kwetsbare gebieden aantasten. Milieubelastende bedrijven moeten hun eerlijke deel betalen, zodat duurzaamheid niet alleen een ideaal is, maar ook een realiteit.

In de omgevingswet moeten gemeenten belangen van gezondheid, landbouw, architectuur en economie zorgvuldig afwegen. De vraag hoe een gezonde leefomgeving gecombineerd kan worden met de ruimtelijke ontwikkeling is daarbij leidend. PAC vindt dat natuurwaarden en gezondheid zwaarder wegen dan economische belangen. Voor een beter evenwicht moeten meerdere aspecten worden meegenomen, zoals de waarde en staat van de natuur, de staat van de biodiversiteit en de samenhang van de ecosystemen.

Onze belofte. De natuur is geen restpost; we beschermen biodiversiteit, water en bodem en kiezen voor grondgebonden, gemengde landbouw met dierenwelzijn en volksgezondheid als belangrijke voorwaarde.

Wat we doen (2026–2030):

Bollenteelt & spuitzones. Het landbouwareaal voor siergewassen wordt gemaximeerd en er komt een vergunningplicht voor sierteelt. Het gebruik van landbouwgif wordt verboden binnen een straal van 50 meter voor voedselgewassen en 250 m voor sier- en lelieteelt van de bestaande of nieuwe bebouwing. Verblijfszones, scholen en woningen bepalen de spuitzone, en niet andersom. Daar waar dit gemotiveerd kan wil PAC dat dit maximaal wordt opgerekt.

Gezondheid. In de nieuwe landbouwvisie is expliciet aandacht voor de gezondheid van boeren en inwoners. Gezondheidsprofessionals spelen een rol in de totstandkoming van nieuw beleid.

Landbouw. PAC zet in op circulaire landbouw. Landbouwers die aan agrarisch natuurbeheer doen wil PAC belonen. Overigens vinden we in deze tijd woningbelangen (belang van velen) zwaarder wegen dan landbouwbelangen. PAC wil dat er gehandhaafd wordt indien niet wordt voldaan aan landschappelijke inpassingsvoorwaarden voor landbouwschuren en -erven.

Natuur in het buitengebied. Ecologisch beheer is leidend bij het onderhoud van de openbare ruimte. Dit geldt voor oevers en bermen, het gebruik van inheems plantgoed, natuur-inclusief bouwen en het terugbrengen van landschapselementen. PAC zet in op het behoud en de aanleg van (voedsel)bosjes, houtwallen en singels. Deze behoren tot de zogenaamde groenblauwe dooradering, de ecologische verbindingen tussen natuurgebieden. Zij bieden schuilplaatsen, nestgelegenheid en voedsel voor vogels, insecten en kleine zoogdieren. Ook zijn ze van belang voor het vasthouden van water en als windbrekers en schaduwplaatsen voor vee. Wij streven naar 10% groenblauw dooradering in het landelijk gebied in 2050. (5% groenblauw dooradering in 2030).

Adoptiegroen en ecologisch maaibeleid. PAC wil dat inwoners zelf het openbaar groen mogen onderhouden als zij dit willen. De gemeente stelt dan randvoorwaarden, waarbij ecologisch maaibeleid uitgangspunt is.

Dierenwelzijn. Dieren zijn geen gebruiksvoorwerpen. Dieren hebben recht op een dierwaardig bestaan en een leven zonder onnodig lijden. Intensieve veehouderij veroorzaakt dierenleed én milieuschade (CO2 uitstoot, stikstof). Slechte omstandigheden voor dieren leidt ook tot risico's voor mensen. Denk hierbij aan ziektes die overspringen van dier op mens maar ook antibioticaresistentie. PAC wil in bestemmingsplannen het principe van dierwaardige veehouderij als leidend principe hanteren zoals dit in de Wet Dieren in 2024 is vastgelegd. We helpen dierhouders om de omslag te maken naar een dierwaardige veehouderij. Grootschalige vee-industrie is op termijn niet houdbaar. PAC wil dat de gemeente faciliteert om te stoppen of om te buigen naar een andere bedrijfstak.

Inwoners die niet goed voor hun dieren zorgen mogen geen dieren meer houden. Bij twijfel kiezen we in het voordeel van het dier. De burgemeester kan een (tijdelijk) houdverbod opleggen. PAC wil dat gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden voor dieren worden vastgelegd in een Nota Dierwelzijn. Hier worden zaken beschreven als 'Zorg -en opvangplicht', handhaving via APV, verstoring en verwaarlozing. Maar ook zaken als evenementen waar dieren worden ingezet, omgevingsaanvragen en samenwerkingspartijen. PAC wil dat daar waar de gemeente vergunningen afgeeft dierwelzijn meer onderwerp van gesprek maakt.

Voor mensen met een laag inkomen die dieren hebben wil PAC dat de 'Doe Mee Pas' ook gebruikt kan worden voor een dierenarts of dierenwinkel.

Veiligheid wild. PAC wil dat er preventieve maatregelen worden genomen om aanrijdingen met wilde dieren te voorkomen. Denk hierbij aan snelheidsbeperkende maatregelen. Een limiet van 60km per uur op wegen door natuurgebieden vermindert de aanrijding met wild aanzienlijk.

Lichtvervuiling. In het belang van gehouden en wilde dieren dient lichtvervuiling zoveel mogelijk beperkt en teruggebracht te worden. Bij de vervanging van verlichtingsarmaturen kan dat eenvoudig geregeld worden. Voor fietsroutes in het buitengebied kunnen slimme verlichtingsmogelijkheden een oplossing bieden lichtvervuiling tegen te gaan en ook veiligheid te bieden. PAC wil dat verlichtingsnormen worden opgenomen in de bestemmingsplannen, en wil gebieden in onze gemeente aanwijzen als donkere gebieden.

Wolven. De aanwezigheid van wolven roept ook in onze gemeente veel emoties op. Mensen maken zich zorgen over zichzelf, over hun dieren, over hun bedrijven. PAC begrijpt dat. Tegenover die gevoelens en de economische belangen staat het belang van de wolf. Het samenleven met wolven brengt nieuwe dilemma's met zich mee waar de samenleving mee om zal moeten leren gaan. Tegelijkertijd is de huidige benadering technocratisch van aard en doet geen recht aan al die verschillende gevoelens die er zijn. PAC wil dat de gemeente inzet op hoe onze inwoners leren omgaan met het samenleven met de wolf. Dat vraagt ook aandacht voor houders van dieren die zich in hun bestaan bedreigd voelen.

4. Slimme energie, sterke economie

Of we het nu willen of niet, klimaat en milieu zullen belangrijke vraagstukken blijven in de komende jaren. Wij spreken niet meer van een tijdperk van verandering maar van de verandering van een tijdperk. PAC is ervan overtuigd dat die verandering alleen maar succesvol is als iedereen meedoet. Industrie en grote vervuilers voorop. PAC zet zich in voor een gezonde bodem en lucht. De gemeente speelt een belangrijke rol met voorlichting, facilitering en toezicht. De energietransitie mag geen luxe zijn maar dient een haalbare stap voor iedere inwoner te zijn. PAC stimuleert isolatie, subsidies en praktische hulp zoals energiecoaches om kosten te verlagen. De prioriteit ligt wat PAC betreft op minder energiegebruik van zowel bedrijven als inwoners.

Voor de uitbreiding van grootschalige bedrijventerreinen vindt PAC dat er vooral bovenregionaal gekeken wordt. Een goede Haagse en Brusselse lobby voor de regio vindt PAC belangrijk; durf regionaal te denken. Voorzieningen/industrieterreinen of bedrijven hoeven niet persé in de gemeente Coevorden gevestigd te worden om onze inwoner ervan te laten profiteren. We kiezen voor een inrichting van de openbare ruimte die natuur beschermt en verzetten ons tegen projecten die kwetsbare gebieden aantasten. Milieubelastende bedrijven moeten hun eerlijke deel betalen, zodat duurzaamheid niet alleen een ideaal is, maar ook een realiteit.

Onze belofte. Economie staat in dienst van welzijn, landschap en goede banen. Energie-democratie en circulariteit zijn leidend; Energietransitie moet niet alleen groen maar ook eerlijk en inclusief zijn. PAC wil betaalbaar verduurzamen voor iedereen.

Wat we doen (2026–2030):

Energietransitie. De eerste stap in de energietransitie is energiebesparing. Grootverbruikers krijgen nu vaak korting op de energierekening omdat ze veel gas of stroom afnemen. Dat is de omgekeerde wereld! PAC wil dat de gemeente Coevorden bedrijven en inwoners aanmoedigt minder energie te gebruiken door innovatie, isolatie en de vervanging van oude installaties te ondersteunen met subsidie of een korting op gemeentelijke lasten.

Energiearmoede. PAC laat niemand in de kou zitten. Energiearmoede raakt vooral huishoudens met een laag inkomen en een slecht geïsoleerde woning. Daarom zetten we in op een praktisch en sociale aanpak met Fixteams, isolatie-hulp, en slim gebruik van de beschikbare rijksmiddelen (SPUK-middelen). We richten ons hierbij op huishouden met een inkomen tot 160% van het sociaal minimum, zodat ook werkende armen en kwetsbare groepen worden bereikt.

Revolverend fonds. Voor iedereen die wil verduurzamen zijn er subsidiemogelijkheden. Dat vraagt ook eigen investering van inwoners. Voor sommige inwoners is dat financieel niet haalbaar. Daarom wil PAC een revolverend fonds. Dat betekent dat inwoners hier geld kunnen lenen of voorschotten kunnen krijgen die later weer worden terugbetaald. Zo blijft er steeds geld beschikbaar voor andere inwoners.

Zonne-energie. Voor het opwekken van zonne-energie moet eerst gekeken worden naar mogelijkheden op daken. Initiatieven voor nieuwe zonneparken worden alleen toegestaan als de opbrengst ten goede komt aan de inwoners. PAC wil dat energieprojecten zoveel mogelijk lokaal ontwikkeld en beheerd worden via coöperaties. PAC wil dat winst uit duurzame energie terugvloeit naar de gemeenschap en niet alleen naar commerciële partijen.

Klimaataanpassing. Extreme buien, lange perioden van droogte en hittestress. Het komt steeds vaker voor en we moeten onze leefomgeving daarop aanpassen. Dat kan door meer struiken en bomen te planten, te zorgen dat de grond het water beter vasthoudt en door voor schaduw te zorgen. Inwoners kunnen veel doen in de eigen tuin, het dorp of de wijk. Daarnaast hebben grote perceeleigenaren, inclusief bedrijven, een bijzondere verantwoordelijkheid. PAC vindt dat de gemeente naast voorlichting ook zelf het goede voorbeeld moet geven en daarnaast met bedrijven in gesprek moet gaan over hun bijdrage.

Industrie en MKB. Wij zetten in op de vestiging van bedrijven die hoogwaardige banen bieden aan onze inwoners. PAC wil voorkomen dat bedrijven die nauwelijks bijdragen aan de werkgelegenheid van inwoners (zoals distributiecentra en biovergisters) zich in onze gemeente vestigen. In plaats van nieuwe industrieterreinen wordt ingezet op revitalisatie van bestaande bedrijventerreinen.

Vervuilende industrie. We willen niet tot elke prijs zware (vervuilende) industrie. PAC wil classificatie en milieucategorieën terugbrengen naar maximaal categorie 3.2 op de industrie-terreinen.

PAC wil dat de gemeente hervestiging aanmoedigt van vervuilende industrie (zowel lawaai- geur- en milieuhinder) op de daarvoor aangewezen plaatsen buiten de kernen.

Holwert-Midden. PAC is voorstander van de verdere ontwikkeling van Holwert-Midden. Hoogste prioriteit heeft daarbij bouw van De Nieuwe Veste. PAC is voorstander van de ontwikkeling van woningbouw. PAC is tegen de ontwikkeling van (grootschalige) detailhandel of horeca in dit gebied. De ontwikkeling van het centrum rond de markt in de binnenstad is gericht op verblijf en recreatie, detailhandel zou daar geconcentreerd moeten blijven.

Bio-vergisters. PAC is tegenstander van co- of mono-vergisters op industriële schaal. Ook uitbreiding van de bestaande industriële vergisters wil PAC verhinderen. Waar dit veilig kan geven wij de voorkeur aan kleinschalig mestvergisting op boerderijschaal, waarbij er geen producten van buiten het eigen erf worden toegevoegd.

Recreatie en toerisme leveren een belangrijke bijdrage de werkgelegenheid (30%) in onze gemeente. Bijvoorbeeld in de horeca, detailhandel en verblijfsaccommodaties. Maar ook indirect bij leveranciers, onderhoud en transport. Voor de economie is het een belangrijke aanjager. Ook levert recreatie en toerisme een belangrijke bijdrage aan de instandhouding van de voorzieningen en daarmee de leefbaarheid in dorpen zoals Aalden & Zweeloo en Schoonoord. De gemeente moet actief bijdragen aan instandhouding van de sector.

Vitale vakantieparken. PAC wil dat het proces van Vitale Vakantie Parken wordt doorgezet. Een park moet een toekomstvisie hebben. PAC wil voorkomen dat parken in onze gemeente vervallen in (tijdelijke) huisvesting van kwetsbare groepen zoals arbeidsmigranten, vluchtelingen of mensen die geen andere keuze hebben. Zonder goede maatregelen of aanpassingen kan men niet wonen in een recreatiepark. PAC vindt dat een park zelf verantwoordelijk is voor een toekomstvisie en daarbij moet voldoen aan geldende wet- en regelgeving voor bouwveiligheid en bereikbaarheid van woningen en recreatie, afhankelijk van de keuze van het park.

NAM-afvalwater: nee. PAC blijft tegen injectie van afvalwater in de gasvelden in Schoonebeek en Coevorden. PAC vraagt om heldere compensatie en aandacht voor de zorgen van inwoners. PAC is er op tegen dat de lege gasvelden in Dalen en Oosterhesselen de volgende stortplaats voor afvalwater worden.

Afvalverwerking De kosten van slechte afvalscheiding stijgen jaarlijks. De belasting op restafval wordt door de gemeente doorberekend in de afvalstoffenheffing. Iedere inwoner betaalt hieraan mee. Om de kosten op restafval beheersbaar te houden moet de afvalscheiding verbeteren. PAC is daarom voorstander van een vorm van diftar (gedifferentieerde tarifiering) waarbij de afvalstoffenheffing afhankelijk is van de hoeveelheid ongescheiden restafval die iemand aanbiedt. Dit is niet alleen goed voor het milieu maar ook voor de portemonnee. PAC zet bovendien in op hergebruik, reparatie en afvalpreventie. Waar dat niet mogelijk is gaan we voor recycling.

Circulaire economie. PAC wil het opzetten van een circulair ambachtscentrum voor hergebruik en reparatie stimuleren

Europark. Verdere uitbreiding van bovenregionale bedrijventerreinen Coevorden is wat PAC betreft niet wenselijk. Aansluiting bij Emmen of Hoogeveen ligt meer voor de hand. In het algemeenheid is PAC kritisch op de milieucategorieën voor bedrijventerreinen en willen we die, waar mogelijk, maximaliseren tot categorie 3.2.

Dorpen. PAC wil kleinschalig ondernemerschap passend in een dorp mogelijk maken, gewoon bij een reguliere woning.

Dalen. PAC wil een gefaseerde uitrol naar een aardgasvrije gemeente na evaluatie van gasvrije wijk Dalen. PAC is tegen een grootschalig benzinestation/laadplein aan de kop van Dalen (N34).

Bij **Geesbrug en Schoonoord** willen we meer ruimte voor woonwerklocaties. Wat PAC betreft dienen die vooral aan te sluiten aan het bestaande bedrijventerrein.

In **Schoonoord** moeten er mogelijkheden voor nieuwe woonwerklocaties aan de Havenstraat en in nabijheid van de Maatschappijweg komen.

PAC is tegen een nieuw bedrijventerrein bij **Wachtum**. Wij willen de landbouwgrond en het landschap beschermen tegen de 'verdozing' van het land.

Voorzieningen in de dorpen Oosterhesselen, Sleen, Aalden/Zweeloo en Geesbrug. Hoofden Dorpstraten moeten voornamelijk een bestemming 'centrum' krijgen, waar mogelijkheden zijn voor voorzieningen. Dat creëert de mogelijkheid voor het terugkeren van voorzieningen. PAC wil met ruimtelijk beleid voorkomen dat dorpen in slaap vallen.

Voor **Poppenhare** aan de Rembrandtlaan wil PAC dat de gemeente in gesprek gaat met de vastgoedeigenaar om te kijken naar een nieuwe invulling van de voormalige supermarkt. De openbare ruimte in **Lootuinen** en **Tuindorp** moet opgeknapt worden. Bij de (her)inrichting van de woonomgeving is aandacht voor de noodzaak van schaduw en het vasthouden van water.

In **Dalen, Schoonoord en Coevorden** (Centrum en Ballast) zien wij voldoende voorzieningen en willen we inzetten op het behouden van die voorzieningen.

5. Meedoen op het speelveld

Coevorden leeft in haar dorpen en wijken – daar ontmoeten mensen elkaar, ontstaan ideeën en groeit verbondenheid. PAC wil investeren in voorzieningen die deze kracht versterken: van sportclubs en speelplekken tot culturele initiatieven die iedereen laten meedoen. Samen zorgen we voor vitale dorpen en wijken waar ruimte is voor ontmoeting, beweging en creativiteit. Want een gemeente waar sport en cultuur bloeien, is een gemeente waar iedereen zich thuis voelt. Een sterke gemeenschap is inclusief en respecteert verschillen. Sport en cultuur zijn daarbij onontbeerlijk. Sport draagt bij aan verbondenheid, doorzettingsvermogen en discipline. Cultuur stimuleert creativiteit, kritisch denken en historisch besef. Sport en cultuur bieden kansen voor iedereen, ook kwetsbare groepen, om mee te doen en zich te ontwikkelen.

PAC maakt zich hard voor actief LHBTIQA+ beleid, diversiteit en gelijke kansen voor iedereen. Campagnes zoals 'Orange the World' tegen geweld tegen vrouwen horen bij een samenleving die veiligheid en respect centraal stelt. Samenleven vraagt inzet van ons allemaal, zodat Coevorden een plek is waar iedereen veilig is en zich thuis voelt.

Onze belofte. Sport en cultuur zijn basisvoorzieningen; inclusie is vanzelfsprekend in taal, toegankelijkheid en gedeelde leefomgeving.

Wat we doen (2026–2030):

Inclusieve samenleving. Er is geen plaats voor discriminatie. We werken aan een gemeente waar iedereen zich veilig en vrij voelt. Iedereen moet mee kunnen doen. Om die reden moet het gemeentelijk taalgebruik begrijpelijk, cultureel sensitief en genderneutraal zijn. PAC wil dat ervaringsdeskundigheid een vaste plek krijgt in de Adviesraad Sociaal Domein.

Veilige school. PAC vindt het belangrijk dat kinderen zich ook veilig voelen binnen de scholen en staat een inclusieve schoolcultuur voor waarbij sociale veiligheid structureel wordt verankerd binnen beleid en praktijk. Dat draagt bij aan het versterken van de mentale gezondheid en vermindert stress en depressie bij jongeren. Daar wordt iedereen beter van.

Samen Krachtig. Mensen samenbrengen en verbinden, inspireren en versterken: dat is de basis van een krachtig netwerk om te komen tot een positieve, vrije en zorgzame samenleving. PAC wil daar stappen in zetten. Daarom wil PAC dat Coevorden actief uitvoering geeft aan het gehandicaptenverdrag. Dit moet zichtbaar worden in de inrichting van de openbare ruimte en toegankelijke toiletten. Maar ook in eigen beleid en eigen handelen. Ervaringsdeskundigheid op het gebied van gender, handicap, chronisch ziek-zijn, LHBTIQA+, armoede, enzovoort, krijgt een vaste rol in de gemeentelijke organisatie.

Toegankelijkheid. Mensen met een beperking hebben vaak extra kosten in het dagelijks leven. De leges voor de aanvraag van gehandicaptenparkeerkaarten en -plaatsen moeten worden afgeschaft. In samenwerking met ondernemers moeten winkels en openbare gebouwen beter toegankelijk en toiletvoorzieningen openbaar toegankelijk worden. PAC wil een subsidie voor detailhandel om winkelingen toegankelijker te maken voor rolstoelgebruikers.

Sport. PAC zet in op verduurzaming van sportaccommodaties in wijken en dorpen. Hierbij is een eerlijke verdeelsleutel tussen stad en dorpen leidend. Speelplekken en sportvelden zijn gratis toegankelijk. PAC is voorstander van structurele bijdragen voor jeugdleden en opleidingskosten voor trainers. PAC wil subsidies beschikbaar stellen voor inclusieve sporttrajecten.

Toegankelijkheid sport. PAC is voorstander van toegankelijke sportvoorzieningen. Dat vraagt investeringen in onderhoud en modernisering van gemeentelijke sporthallen. PAC wil dat daar een lange termijn onderhoudsplan voor gemaakt wordt. PAC wil dat daarbij de toegankelijkheid ook wordt verbeterd waar dat aan de orde is.

Speciale programma's. Het sportakkoord Coevorden kan een belangrijke bijdrage leveren om ouderen, jongeren in achterstandswijken, nieuwkomers en mensen met een beperking te betrekken. Dat past ook bij preventie. PAC wil dat de gemeente daarin faciliterend en ondersteunend is.

Padelbanen veroorzaken geluidsoverlast. Inmiddels zijn er rechterlijke uitspraken waarin Padel als 'lawaaisport' wordt beoordeeld. PAC vindt dat de gemeente daarom eisen moet stellen aan initiatiefnemers voor te nemen geluidsmaatregelen, tijdstip van gebruik padelbanen en verlichting. PAC is tegen padelbanen in of in de nabijheid van woonwijken of kwetsbare natuurgebieden. PAC is tegen de aanleg van een Omnibaan in de kwetsbare natuur in Dalen.

Cultuur. Cultuurrijk opgroeien is bijdragen aan verbinding en talentontwikkeling. PAC is voorstander van een kleine, culturele ruimte in de stad Coevorden als onderdeel van een multifunctionele accommodatie. Daar kan ook de bibliotheek onderdak vinden. Maar ook inwoners, ondernemers en organisaties in een culturele broedplaats "*Growing Coevorden*".

Museum. PAC vindt het belangrijk dat we het goed in de stad en onze dorpen zichtbaar maken. Daarbij kan versterking van het Stedelijk Museum tot een regionaal Museum Coevorden een bijdrage leveren.

Vrijwilligers zijn het cement van de sportverenigingen, verenigingen en culturele instellingen. PAC wil dat de gemeente, samen met deze verenigingen, plannen maakt om duurzaam en toekomstbestendig de inzet van vrijwilligers samen te brengen, te stimuleren en ondersteunen.

Cultuurhistorie Van Gogh in Zweeloo, Ellert en Brammert in Schoonoord. Het Dorp tussen de Molens, boermarken en Zuidenveld. Elke kern in onze gemeente heeft zijn eigen identiteit. Dat maakt de dorpen zo uniek voor de eigen bewoners en toeristen. Die eigenheid moet behouden blijven. PAC vindt dat de gemeente daaraan moet bijdragen waar ze kan.

Historie beleven. Voor Coevorden is de transformatie van de binnenstad een grote troef. Recreatie en toerisme is de belangrijkste economische sector in onze gemeente. De binnenstad kan hiervan meeprofiteren door de historie beleefbaar te maken. PAC pleit daarom voor het zichtbaar maken van monumenten, de vesting en archeologie en het jaarlijks vieren van historische gebeurtenissen zoals het IJzerkoekenoproer. De Ganzenmarkt nieuwe stijl is daar ook een modern voorbeeld.

Koloniaal erfgoed. In Coevorden herinneren verschillende vernoemingen en monumenten in de openbare ruimte aan het koloniaal verleden. Denk daarbij aan monumenten of vernoeming van Generaal Van Heutsz of dominee Picardt. PAC wil dat de gemeente zichtbaar maakt dat zij kritisch omgaat met dit verleden. Dat kan door educatieve initiatieven met historische verenigingen, onderwijs en museum. Dat kan ook door een publieke dialoog te organiseren of in de stadswandelingen daar specifiek aandacht aan te geven. Dat kan ook door hernoemen van straten, ruimtes of voorzien van context. Het borstbeeld van Van Heutsz moet worden verwijderd uit de openbare ruimte.

6. Samen duurzaam mobiel

Iedereen moet zich veilig, duurzaam en betaalbaar kunnen verplaatsen in Coevorden. PAC wil investeren in goede fiets- en wandelroutes, slimme openbaar vervoerverbindingen en toegankelijke voorzieningen voor alle dorpen.

Bereikbaarheid gaat niet alleen over infrastructuur. Maar ook over gelijke kansen om mee te doen in het dagelijks leven. Door te kiezen voor duurzame mobiliteit versterken we de leefbaarheid én verminderen we onze CO₂-uitstoot. Samen maken we Coevorden bereikbaar voor iedereen – nu en in de toekomst.

De beschikbaarheid van openbaar vervoer mag meer sturend zijn in de ontwikkeling van woningbouw. De ontwikkeling van Holwert-Midden biedt daarvoor uitgelezen kansen.

Onze belofte. Mobiliteit is een publieke dienst: voetganger/fietser op 1, openbaar vervoer dichtbij, deelmobiliteit en laadinfrastructuur in elke kern.

Wat we doen (2026–2030):

Fiets en OV eerst. Investeren in veilige fietspaden en goede busverbindingen tussen dorpen en stad. Een snelfietsroute naar Emmen wordt gerealiseerd. Hoe mooi zou het zijn als dit ook naar Hardenberg kan. Dankzij een motie van PAC kunnen reizigers vanaf eind 2026 via Nordhorn (D) naar allerlei bestemmingen in Europa. Zo dragen we bij aan minder vliegkilometers en minder CO2 uitstoot.

30 km/u in woongebieden. PAC wil dat de maximumsnelheid in woongebieden wordt teruggebracht tot 30 km per uur voor meer verkeersveiligheid, leefbaarheid en minder uitstoot. PAC wil dat op gemeentelijke wegen buiten de bebouwde kom 60 km per uur de norm wordt.

Laadpalen. PAC wil dat er meer laadpunten worden gerealiseerd voor elektrische auto's waarbij er strategische keuzes worden gemaakt over aantallen en ook gewenste plekken in wijken, hubs en bedrijventerreinen. PAC wil dat deze toegankelijk en betaalbaar zijn. PAC wil dat de aansluitingen op groene stroom worden aangesloten en dat 'slim laden' het uitgangspunt is om belasting van het stroomnet te voorkomen. De aantallen laadpunten in de laadvisie wordt beschouwd als een minimum.

Deelmobiliteit. PAC ziet deelmobiliteit als een van de oplossingen om vervoer slimmer, goedkoper en groener te maken. Met deelauto's, deelfietsen, deelscooters die we samenbrengen met het OV op mobiliteitshubs kunnen we een beweging maken waar mobiliteit meer als dienst wordt gezien in plaats van bezit. Bovendien versterkt het de samenwerking in de gemeenschap.

Nedersaksenlijn (NSL). De komst van de Nedersaksenlijn breekt de geïsoleerde gebieden in de regio open waardoor er betere toegang tot werk, onderwijs en gezondheidszorg ontstaat. Bovendien kan het een katalysator zijn voor werkgelegenheid en woningbouw. PAC heeft zorgen over de impact op landschap en biodiversiteit, en de druk die de aanleg kan hebben op de open ruimte. Ontwikkelingen voor de aanleg zullen door PAC daarop beoordeeld worden.

Verdubbeling spoor. Vooruitlopend op de aanleg NSL wil PAC dat de gemeente zich inzet om het bestaande spoor Emmen-Coevorden-Enschede/Zwolle alvast uit te bouwen. Temeer omdat in 2028 de geplande elektrificatie van het spoor Mariëenberg-Almelo ook al gereed is.

7. Veilig leven, weerbare samenleving

We leven in een periode van geopolitieke spanningen, klimaatverandering, digitale dreigingen en economische onzekerheid. Een oorlog op het Europese continent vindt op dit moment plaats in Oekraïne, zo'n 1200 kilometer van Coevorden.

Een samenleving die samenwerkt en voorbereid is kan schokken beter opvangen en sneller herstellen. Een weerbare samenleving vormt de basis voor veiligheid, stabiliteit en veerkracht. Door elkaar te helpen voorkomen we dat kwetsbare mensen buiten de boot vallen. Samenwerking tussen inwoners, de gemeente en bedrijven maakt de gemeenschap sterker. Een weerbare samenleving is niet alleen veilig maar weet zich aan de omstandigheden aan te passen en is met elkaar verbonden. Ook oog voor digitale veiligheid is nodig.

Migratie is onderdeel van een weerbare en menselijke samenleving.

We ondersteunen vrouwen, mannen en kinderen die slachtoffer zijn van intieme terreur – wat vroeger wel 'huiselijk geweld' genoemd werd, terwijl er niets huiselijks aan geweld in de privésfeer is. Gemeente en politie moeten verhalen van slachtoffers serieus nemen en er prioriteit aan geven. Snelle opvang en alle juridische en bestuurlijke instrumenten moeten worden ingezet om hen te beschermen. We stappen af van het rare idee dat waar er 2 strijden, er altijd wel 2 schuld hebben. Soms verdient de één bescherming en de ander een stevig weerwoord.

Onze belofte. Veiligheid is samenwerking en slimme inrichting—met vrouwenrechten, digitale soevereiniteit en buurt-weerbaarheid als pijlers.

Wat we doen (2026–2030):

Veiligheidsplan per kern. De spanningen in de wereld zijn ook lokaal voelbaar. PAC pleit voor een veiligheidsplan voor iedere wijk en dorp. Zo ontstaat ook samenhang tussen de inwoners, organisaties, ondernemers en bedrijven. Daarin wordt duidelijk wat er beschikbaar is, bijvoorbeeld de watervoorzieningen bij agrarische bedrijven. Maar ook (nood) stroomvoorzieningen in de eigen omgeving. Met een dergelijk plan ontstaat inzicht in wat er nog ontbreekt, en waar we elkaar bij kunnen ondersteunen.

Continuïteit voorzieningen. PAC wil dat de gemeente samen met bedrijven en organisaties afspraken maakt over hoe uitval van energie, zorg en transport lokaal wordt opgevangen en welke prioriteiten zijn bepaald.

Digitale veiligheid en flexibiliteit. PAC is een groot voorstander van het gebruik van 'Open Source' software bij de gemeente en wil zich inzetten om Europese open source software te gaan gebruiken. PAC wil bij aanbestedingen waarde toekennen aan het selecteren van open source software en zo voorkomen dat de gemeente bij aanbestedingen voor digitale diensten in de 'Microsoft fuik' terecht komen, door het gebruik van digitale diensten die alleen samenwerkt met software van één enkele aanbieder.

Asiel en menselijkheid. PAC verzet zich tegen verharding van asielbeleid en pleit voor evenwichtige spreiding en menswaardige opvang; we blijven dat lokaal vertalen naar praktische oplossingen in wijken en dorpen. De dialoog met nieuwe en bestaande inwoners is hierbij een belangrijk instrument. Coevorden moet laten zien dat ze niet buigt voor intimidatie, maar handelt vanuit principes: bescherming van kwetsbare inwoners én nieuwkomers, handhaving van de openbare orde en respect voor democratische waarden. Dit is het moment om bestuurlijke moed te tonen en te benadrukken dat geweld nooit loont

Arbeidsmigranten zijn voor onze lokale economie in tal van arbeidsprocessen en de landbouw van enorm belang. PAC wil dat de gemeente samenwerkt met werkgevers om tot goede huisvesting, veilige werkplekken en toegankelijkheid van voorzieningen te komen. PAC wil dat arbeidsmigranten betrokken worden bij wijk- en dorpsinitiatieven. PAC vindt het belangrijk dat overlast wordt voorkomen en dat vraagt om spreiding en heldere afspraken met verhuurders. Samenwerking met politie en buurtwerkers is nodig om uitbuiting en misstanden tegen te gaan.

Istanbul-verdrag lokaal. De gemeente moet werk maken van het lokaal uitvoeren van het verdrag van Istanbul. Geweld tegen vrouwen is vaak pas zichtbaar als het te laat is. PAC pleit voor meer opvangplekken, mogelijkheid van anonieme aanmelding bij opvang, en een openbare maatschappelijke dialoog over intieme terreur. Daarnaast is het van belang om politie, justitie en hulpverleners te trainen in gender gerelateerd geweld.

8. Deel de macht, vergroot de kracht

PAC wil bijdragen aan een inclusieve samenleving waar iedereen meetelt. Ongeacht achtergrond, afkomst, overtuiging of beperking. PAC maakt zich zorgen over ontwikkelingen in de samenleving waar groepen mensen steeds meer tegenover elkaar komen te staan. Deze maatschappelijke spanningen zien we ook in Coevorden. Dat levert niet alleen onrust maar ook gevoelens van onveiligheid op. We staan zover van elkaar af dat we elkaar niet meer écht zien, niet meer écht naar elkaar luisteren en het échte gesprek niet meer (respectvol) aangaan.

Ook in de gemeente Coevorden ligt daar een uitdaging. PAC wil manieren bedenken om onze inwoners echt te betrekken in de inrichting van de eigen omgeving. En ook onze inwoners vragen daar verantwoordelijkheid in te nemen. De huidige (overleg) structuren zijn onvoldoende en zorgen zelfs voor tweespalt in onze gemeente. Zoals we dat in Schoonoord hebben gezien bij de afbraak van huurwoningen.

Democratische vernieuwing ziet PAC als noodzakelijke voorwaarde om bij te dragen aan meer inclusie en minder polarisatie. PAC denkt dat een samenlevingsagenda daar een bijdrage aan kan leveren. PAC wil dat dorpen en wijken samen oplossingen vinden voor ervaren problemen. Samen beslissen betekent luisteren, debat voeren en verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst van Coevorden.

Dat betekent ook dat we als volksvertegenwoordiger positie innemen als we een rol kunnen spelen, en duidelijk zijn als we geen rol hebben. PAC gaat daar graag het eerlijke, open en soms moeilijke gesprek over aan. PAC vraagt dat ook van de gemeente. Zorg voor directe zichtbaarheid in de wijken die het zwaar hebben. Bijvoorbeeld door buurtwerkers die de mensen kennen, de taal spreken, aanspreken en beschikbaar zijn, ook buiten kantooruren.

Onze belofte. Democratie werkt pas echt als inwoners zichtbaar invloed hebben. PAC maakt participatie concreet met duidelijke mandaten, open processen en jaarlijkse democratische checks.

Wat we doen (2026–2030):

Heldere participatiekaders. PAC wil vooraf helder maken waar inwoners over meedenken of meebeslissen. In welke fase van een project of initiatief er input gegeven kan worden. En wat je als inwoner kan doen om invloed te hebben en op welke momenten. In ieder traject maken we duidelijk waar de gemeente wél en niet van is en wie uiteindelijk het besluit neemt.

Dat kan op verschillende manieren. PAC wil dat de gemeente in een Participatienota vastlegt hoe en op welke manier we participatie organiseren. PAC wil graag dat er met verschillende vormen wordt geëxperimenteerd zoals burgerpanels, digitale platforms enz. Dit versterkt het vertrouwen in het openbaar bestuur.

Burgerbegroting en inwonersraad. De evaluatie van de pilot burgerbegroting **Lootuinen** toont aan dat er sprake is van draagvlak, concrete projecten (bv. jeugdhonk, bloemenweide, hondenspeelplek) en leerpunten over communicatie en ondersteuning. Daarom gaan we ook in ander dorpen en wijken werken met een burgerbegroting of inwonersraad waarin de inwoners de rol van raadgever krijgen.

Burgerpanel. PAC wil burgerpanels inzetten om de mening en ideeën van inwoners in een vroeg stadium te peilen, in persoon of online. PAC wil het goede gesprek, dialoog en debat bevorderen op maatschappelijke en of relevante thema's: op scholen en in de gemeenschappen. Dat versterkt de democratie en het goede burgerschap.

Openbaarheid en vertrouwen. PAC wil dat de raads-themabijeenkomsten openbaar worden voor inwoners. Dan wordt zichtbaar hoe we als raad met elkaar van gedachten wisselen, ieder vanuit zijn eigen politieke achtergrond.

Uitdaagrecht. PAC is een voorstander van het 'uitdaagrecht' die inwoners het recht geeft om gemeentelijke taken of activiteiten zelf uit te voeren als ze denken dat dit slimmer, beter of goedkoper kan. Dit mag echter niet ten koste gaan van co-creatie.

Meldpunt Ombudsmens. Veel zaken die in de eigen omgeving spelen roepen vragen en soms ook zorgen op bij inwoners. Daarbij wordt vaak gedacht dat de gemeenteraad of de burgemeester daarover gaat. PAC wil een meldpunt waar inwoners met hun vragen terecht kunnen en waar duidelijk wordt waar zij terecht kunnen. Als dat wel bij de gemeente ligt kunnen deze vragen of zorgen eerder doorgezet worden. Dat voorkomt escalaties en herstelt vertrouwen.

Insprekers. Maandelijks spreken veel inwoners tijdens de raadsvergadering in. Daarbij bestaat er vaak een misverstand waar de gemeenteraad wel of niet over gaat. Regelmatig is er te weinig tijd om het gesprek met insprekers aan te gaan. Dat schaadt het vertrouwen in het openbaar bestuur. PAC wil een maandelijks, apart moment waar insprekers zich gehoord en gezien voelen en waar meer ruimte is het gesprek met elkaar te voeren.

Hoorzitting. Als een thema erg leeft onder de inwoners wil PAC dat er een hoorzitting met betrekking tot dit thema wordt georganiseerd. Een aanwijzing kan zijn als er veel insprekers op een thema komen.

Democratie-toets Gemeenschappelijke Regelingen. PAC wil dat de gemeenteraad jaarlijks het democratisch gehalte van gemeenschappelijke regelingen (bv. EMCO, Omgevingsdienst Groningen, Area) toetst. Dit doen we in het belang van onze inwoners en voor betere controle van de raad.

Debataanvraag. PAC wil dat een debataanvraag door één partij voldoende is om tot een debat te komen.

Transparantie financiën. PAC is blij dat op haar initiatief 'begroting en jaarrekening in één oogopslag' is gerealiseerd. Hierdoor worden de gemeentelijke financiën toegankelijk voor inwoners. PAC wil dat in de nieuwe bestuursperiode dit wordt doorgezet en waar mogelijk verbeterd.

Meetbare doelen 2026–2030

- **Wonen.** +300 betaalbare woningen (meer dan 30% sociaal waar passend); +20 woonwagendplaatsen; 2 knarrenhofjes; transformatie 50 panden naar wonen.
- **Sociaal.** Basisinkomen-pilot gestart; alle basisscholen in kwetsbare wijken met schoolontbijt; verlengde schooldag in minstens 3 kernen.
- **Groen.** Norm 3-30-300 toegepast in 5 of meer wijken; +2 ha nieuw dorps/stadsgroen; 50 adoptiegroen-initiatieven.
- **Blauwgroene dooradering** tenminste 5% in 2030, tenminste 10% in 2050
- **Energie.** 500 woningen via revolverend fonds verduurzaamd; 2 coöperatieve zonneprojecten; 10% minder energiearmoede in de doelgroep.
- **Mobiliteit.** Doorfietsroute Coevorden–Hardenberg gereed; +30 deelauto's/+100 deelfietsen; 20% minder parkeerplaatsen door verlaging norm voor nieuwbouw.
- **Veiligheid.** Veiligheidsplan in elke kern; uitvoering Istanbul-verdrag lokaal.
- **Democratie.** Burgerpanel voor minstens één onderwerp gehouden.

Terugblik raadsperiode 2022-2026

Het raadswerk is teamwerk, ook binnen PAC. De fractie heeft in goede samenwerking met elkaar en de inwoners gewerkt in het belang van Coevorden. In de achterliggende raadsperiode hebben we vanuit de oppositie waardevolle toevoegingen aan het bestuur en beleid van Coevorden gemaakt. Moties zijn aangenomen, knelpunten zijn door ons onder de aandacht gebracht. We zijn trots op de volgende resultaten.

1. Wonen & Leefomgeving

2022: Moties voor betaalbare woningbouw, uitbreiding woonwagendplaatsen, en knarrehofjes. PAC benadrukte dat de huidige uitbreiding van 15 standplaatsen niet volstaat.

2023: Focus op woningbouwplannen en het tegengaan van speculatie. PAC wilde inzicht in woningbehoefte en vroeg om versnelling van bouwprojecten.

2024: Discussies over vitale vakantieparken en herinrichting van openbare ruimte.

2025: Woonwagenbeleid opnieuw op agenda; PAC drong aan op structurele oplossingen.

Samengevat: PAC wil betaalbare woningen voor starters en ouderen, levensloopbestendige woonvormen, uitbreiding woonwagenlocaties, en vergroening van wijken.

2. Sociale rechtvaardigheid & bestaanszekerheid

2022: PAC waarschuwde voor inflatie en energieprijzen; pleitte voor steun aan huishoudens tot 130% van het minimum.

2023: Thema's armoede en schuldenaankpak prominent in PAC-Papier; oproep tot meer middelen voor kwetsbare groepen.

2024: PAC bleef inzetten op sociale voorzieningen en verenigingsleven.

2025: PAC koppelde bestaanszekerheid aan transparantie in begroting en eerlijke lastenverdeling.

Samengevat: PAC zet zich in voor inwoners die kwetsbaar zijn

3. Duurzaamheid & Klimaat

2022: PAC vroeg om concrete stappen voor energietransitie en klimaatadaptatie; bekritiseerde lage energieprijzen voor grootverbruikers.

2023: Standpunt tegen hervatting olieproductie Schoonebeek en afvalwaterinjecties; pleidooi voor biodiversiteit en circulaire oplossingen.

2024: PAC agendeerde biovergisters en invasieve exoten; benadrukte vergroening van openbare ruimte.

2025: PAC wilde eerlijkere kosten voor vervuilende bedrijven en meer zeggenschap van de raad over duurzaamheid.

Samengevat: PAC zet in op energietransitie, biodiversiteit, circulaire economie, vergroening van dorpen en stad, en strikte milieuregels.

4. Inclusie & Samenleving

2022-2023: PAC diende moties in voor opvang Oekraïense vluchtelingen en LHBTIQA+ beleid.

2023: PAC heeft de motie Orange the World unaniem door de raad geloodst.

2024-2025: PAC agendeerde thema's als koloniale geschiedenis, diversiteit en veiligheid in de openbare ruimte.

Samengevat: PAC staat voor een inclusieve gemeente, bestrijdt discriminatie en zet in op gelijke kansen voor iedereen.

5. Democratie & Bestuur

2022: Pleidooi voor burgerbegroting, burgerfora en samenlevingsagenda.

2023: Kritiek op kaderbrief zonder ambitie; PAC wilde meer transparantie en invloed van raad.

2024: PAC benadrukte gebiedsgericht werken en participatie in dorpen.

2025: PAC verzette zich tegen plannen om alle keuzes in één keer per jaar te nemen; vroeg om meer inspraakmomenten.

Samengevat: PAC wil een open, transparant bestuur met structurele participatie via burgerbegroting, buurtbudgetten en frequente inspraak.

